

Jak korzystać ze słownika frazeologicznego?

Słownik frazeologiczny zawiera objaśnienia związków frazeologicznych, w tym również przysłów i powiedzeń. Pozwala on upewnić się, czy dobrze rozumiesz znaczenie danego związku wyrazowego i czy używasz go poprawnie.

Wyjaśnienia związków frazeologicznych znajdują się pod hasłami ułożonymi alfabetycznie. Hasłem jest wyraz, który wchodzi w skład frazeologizmu, zwykle rzeczownik, czasownik lub przymiotnik.

hasło → **NIEBO**

związek frazeologiczny → **1. Być w siódmym niebie** «z jakiegoś powodu czuć się szczęśliwym, bardzo się cieszyć»: Byłem w siódmym niebie, wreszcie coś ruszy! Radowałem się na myśl, że nareszcie uruchomię badania (...). *R. Antoszewski, Kariera. [...]*

objaśnienie znaczenia związku →

źródło cytatu →

kolejny związek, który zawiera wyraz hasłowy → **2. Być zawieszonym, pozostawić, tkwić itp. między niebem a ziemią** «mieć nierozwiązane jakieś sprawy, oczekiwać na rozwiązanie jakichś spraw, na decyzje»: (...) nie mogę niczego zaczynać z tą budową (...) jestem zawieszony między niebem a ziemią, urzędnicy nie śpieszą się z decyzją... *Roz tel 1997. [...]*

przykład użycia frazeologizmu →

Wielki słownik frazeologiczny PWN z przysłowiami, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2009.

Praca ze słownikiem

1. Wskaż w podanych zdaniach związki frazeologiczne i wyjaśnij ich znaczenie. W razie potrzeby skorzystaj ze słownika.

Dostał autograf i okazało się, że gwiazda pisze jak kura pazurem!

Uprawiaj sport, a będziesz mieć końskie zdrowie!

Ukrył się przed kolegami i siedział jak mysz pod miotłą.

Kinomanlacy już ostrzą sobie zęby na premierowy pokaz tego filmu.

Mitologiczne krainy

- ⚙️ 2. Sprawdź w słowniku frazeologicznym, które formy podanych związków są poprawne.

twardy/trudny orzech do zgryzienia
komuś podwinęła/powinęła się noga

być na *prostej/dobrej* drodze
dolać/dodać oliwy do ognia

- ★ 3. Odgadnij, do jakich związków frazeologicznych odwołują się zamieszczone fotografie. Jakie jest znaczenie tych zwrotów?

- ★ 4. Zastąp wyróżnione sformułowania związkami frazeologicznymi z wyrazem *dom*.

Przykład:

Dźwięk spadającej pokrywki **obudził wszystkich domowników**.

Dźwięk spadającej pokrywki **postawił cały dom na nogi**.

Mama narzeka, że **ciągle zajmuje się większością prac domowych**.

Babcia **często przyjmuje gości**, więc piecze dużo ciast.

W naszym klubie osiedlowym czują się **swobodnie, bezpiecznie**.

👥 Praca w grupie

5. Zagrajcie we frazeologiczne kalambury.

- Podzielcie się na grupy.
- Każdy zapisuje na kartce dowolny związek frazeologiczny i wrzuca ją do przygotowanego pojemnika.
- Reprezentanci poszczególnych grup na zmianę losują hasło i za pomocą gestów, mimiki lub rysunków wykonanych na tablicy przekazują treść hasła swojej drużynie. Mają na to minutę. Jeśli zespół odgadnie, jaki związek frazeologiczny jest prezentowany, otrzymuje punkt.
- Wygrywa grupa, która zdobędzie najwięcej punktów.

💡 Praca twórcza

6. Poszukaj związku frazeologicznego z wybranym przez siebie słowem, na przykład *zqb*. Następnie wykonaj humorystyczny rysunek ukazujący dosłowne znaczenie tego sformułowania. O odgadnięcie przenośnego sensu poproś koleżanki i kolegów z klasy.

Polecenia :

1. Zapisz temat w zeszyte.
2. Z lekcji wcześniejszej już wiesz, co to są związki frazeologiczne. Przypomnij sobie.

Temat: Frazeologizm poprawny czy błędny?

- Wyjaśnienia związków frazeologicznych możemy poszukać w słowniku frazeologicznym. Przeczytaj informacje o słowniku frazeologicznym. Wydrukuj i wklej do zeszytu.
- Zrób pol. 1 str. 215.
- Zrób pol. 3 str. 216.
- Praca domowa: Wydrukuj poniższą tabelkę. Wytnij wszystko po liniach. Zrób rozszypanę. Dobierz wyjaśnienie do właściwego związku frazeologicznego.

szara mysz	ktoś bardzo skromny, nie wyróżniający się, przeciętny
czarna owca	osoba wyróżniająca się w grupie negatywnymi cechami i za to potępiana
niebieski ptak	lekkoduch, darmozjad, osoba prowadząca próżniaczy tryb życia
biały kruk	niezwykle cenny, rzadki egzemplarz
gruba ryba	o kimś, kto zajmuje ważne stanowisko
mól książkowy	osoba czytająca wiele książek
kura domowa	pogardliwie o kobiecie zajmującej się jedynie gospodarstwem domowym
dojna krowa	dobry interes, świetne źródło dochodu